

Kitekint? - A Vaslady riasztólövése

2009 július 07. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Margaret Thatcher a múlt század kétségkívül egyik legkiemelkedőbb és legnagyobb hatású brit politikusa. Következetességben, éleslátásban és a politika erejének okos használatában Winston Churchill közeli szellemi rokona.

Mi, magyarok mindkett?j?nknek sokat köszönhetünk, mert két olyan diktatúra jármát roppantották szét, amely bennünket is nyomorított, és amelyet nélkülük nem lettünk volna képesek levetni. Könyvét Ronald Reagan volt amerikai elnöknek ajánlja, nem véletlenül.

Thatcher szókimondóan pásztázza végig mai világunkat Oroszországtól a Balkánig, Ázsiától Amerikáig, számunkra azonban mégis az a legizgalmasabb, ahogyan Európáról gondolkodik. Brit politikusként veszélyzónának látja a szárazföldi Európát, mert innen indult a múlt század valamennyi fenyeget? szellemi és politikai mozgalma, és a világháborúk is itt robbantak ki. Úgy látja, hogy a problémák a szárazföld belsejéb?l erednek, de a megoldások rendre a kontinensen kívülr?l, Amerikából érkeznek. Könyve valójában riasztólövés, mert attól tart, hogy ebben a században is veszélyt hoz majd Európa - most már az Európai Unió - a világra. De hogyan lehet veszélyes az egységesül? Európa a világra?

A brit politikus szerint az Európai Unió nem lesz, mert nem lehet demokratikus, és az unióból kialakuló új szuperállam antidemokratikus m?ködése bent és kint egyaránt fenyegetést jelent.

E mellbevágó tételt azzal támasztja alá, hogy demokrácia csak ott alakulhat ki, ahol van egységes és aktív közvélemény, ellenben közvélemény csak ott alakulhat ki, ahol van egységes nyelv: az Európai Unióban azonban mindkett? hiányzik. A páneurópai közvélemény meglétét az jelezné, ha az európai polgárok közös európai ügyekr?l cserélnének véleményt, ezzel szemben ma nemzeti és helyi ügyek foglalkoztatják ?ket, nem a nagy európai kérdések. Ennek okát abban látja, hogy minden három európai közül csak egy vallja magát els? helyen európainak, és csak második helyen németnek, dánnak vagy svédnek: nem alakult ki közös európai identitás, mert nincs közös európai nyelv. Ha pedig a közös nyelv, a közös európai nemzeti érzés, valamint egy széles és aktív európai közvélemény hiánya miatt nem lehetséges demokrácia az Európai Unióban - elvileg sem, nem csupán gyakorlatilag -, akkor az európai politikusok és a Brüsszeli Bizottság tisztvisel?i sem ellen?rizhet?k. Megváltoztatva korábbi véleményét ezért azt ajánlja a közép-európai országoknak, így nekünk is, hogy maradjunk ki az Európai Unió b?vítéséb?l, mert a csatlakozással könnyen elveszíthetjük a visszanyert demokráciát. Hazájának azt ajánlja, hogy tárgyalja újra a belépési szerz?dést, s?t azt sugallja, hogy Nagy-Britanniának érdemes lenne kilépnie az unióból.

Mit ajánl helyette? Er?s szövetséget az USA-val és a NATO-val, hazája belépését a NAFTA-ba (Észak-amerikai Szabadkereskedelmi Megállapodás), uniós tagság helyett hasonló szabadkereskedelmi megállapodásokat az Európai Unióval, és nyitást a globális piacok felé az európai bezárkózás helyett. Javaslatát ellentétes korábbi véleményével és az általános európai közfelfogással, ezért további érveket is felhoz mellette. Véleménye szerint Európa nem versenyképes az angolszász országokkal és a gyorsan fejl?d? ázsiai gazdaságokkal, mert ma négy keres?re jut egy nyugdíjas, 2040-ben azonban már kett?re jut majd egy, ez pedig elviselhetetlen teher lesz. Az Európai Unió mai piacvédelmi politikája óriási költségekkel jár, és a mez?gazdasági támogatások pazarlóak, ez is aláássa az európai versenyképességet. A közös európai katonai út?er? felállítását is hibának tartja, mert a NATO, illetve az USA, nem pedig az Európai Unió a biztonság hatékony eszköze. Megsemmisít? kritikáját egy valóban megrendít? adattal támasztja alá: míg 1970 és 2000 között az amerikai gazdaság 50 millió új munkahelyet teremtett, addig Európában csak 5 millió új munkahely jött létre. Az euró bevezetését is hibának tartja, és úgy véli, el?bb-utóbb megbukik az új közös valuta. Az új európai szuperállam kudarcra van ítélve, és a világ jobban teszi, ha felkészül a feltétlenül bekövetkez? cs?d kezelésére.

De tényleg ilyen komor az Európai Unió jöv?je?

Ami a demokráciát illeti: ma tényleg nincs, de még lehet. 1992-ben a német választók 84 százaléka szeretett volna szavazni a maastrichti szerz?désr?l, és még 2001-ben is 70 százalék ellenezte a német márka euróra cserélését, de nem írtak ki népszavazást. Lehetséges azonban stabil demokrácia egyetlen közös nyelv nélkül, erre Svájc és Belgium a jó példa. Az európai közvélemény is kialakulhat a következ? években, ahogy az európai identitás is meger?södhet. A figyelmeztetés azonban id?szer?: a mai európai szint? bürokrácia nem átlátható, kevésbé demokratikus, valóban egy új és er?s európai közvéleménynek kell kikényszerítenie a demokratikus m?ködést: magától nem hull az ölnkbe. Ami a versenyképességet illeti: majdnem minden igaz, de az angolszász társadalmaknak is vannak árnyoldalai, és mi szeretnénk meg?rizni az európai polgári társadalmak értékeit, mert a gazdaság van értünk, nem mi a gazdaságért. A lényeg azonban az, hogy nem szeretnénk megint egy olyan világban élni, ahol mindent egy központból irányítanak. Ezért van szükség egy er?s és egységes Európára, amely társa is, de ellensúlya is az új amerikai szuperhatalomnak. A globális demokráciához azonban valóban egy demokratikus Európára van szükség.

(Margaret Thatcher: Statecraft, Strategies for a Changing World, HarperCollins Publishers, United Kingdom, 2002)

Matolcsy György, hetivalasz.hu

Ajánló